

Отримано: 7 лютого 2020 року

Прорецензовано: 17 лютого 2020 року

Прийнято до друку: 20 лютого 2020 року

e-mail: a.pichakhchy@mdu.in.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2020-10(78)-133-136

Пічакчи О. В. Тенденції неологізації новогрецької мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 10(78). С. 133–136.

УДК: 811.114'06'373.43(045)

Пічакчи Олена Володимирівна,
старший викладач кафедри грецької філології та перекладу
Маріупольський державний університет

ТЕНДЕНЦІЇ НЕОЛОГІЗАЦІЇ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено дослідженню актуальних питань неологізації новогрецької мови, причин виникнення та сфер вживання неологізмів, тенденцій розвитку неології та їх впливу на процеси творення слів у новогрецькій мові на матеріалі праць провідних грецьких лінгвістів.

Орієнтованість сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення та аналіз сучасних тенденцій еволюції новогрецької мови в сукупності всіх її підсистем та елементів є виправданою та підкреслює актуальність зазначеної проблеми, яка зумовлена постійними змінами у новогрецькій мові, що прагне активно відповідати викликам сучасного суспільства, тому застосовує лінгвістичні засоби, щоб надавати найменування новим поняттям або окреслювати нові значення вже існуючих понять.

Дослідження закономірностей, проблемних питань і процесів стрімкого та продуктивного розвитку і, як наслідок, оновлення мови, новогрецької мови зокрема, визначено потребою систематизувати та узагальнити основні принципи збагачення лексичного складу новогрецької мови засобами, які, задовольняючи потреби учасників комунікації, допомагають долати можливі бар'єри у мові. Сутність неології, її види, що визначають основні напрями впливу на систему новогрецької мови, сфери застосування неологізмів, які залежать від екстралінгвістичних факторів, визначених останніми тенденціями у суспільстві, визначають подальші перспективи дослідження системи новогрецької мови саме у лексикологічному аспекті.

Ключові слова: неологія, неологізація, неологізм, тенденція, розвиток, словотворення новогрецької мови.

Olena V. Pichakhchy,
Mariupol State University

TENDENCIES OF NEOLOGIZATION OF THE MODERN GREEK LANGUAGE

The article is devoted to the study of current issues of neologization of Modern Greek language, the causes and areas of use of neologisms, trends in the development of neology and their impact on word formation in Modern Greek based on the material of leading Greek linguists.

The focus of modern linguistic research on the study and analysis of modern trends in the evolution of Modern Greek in all its subsystems and elements is justified and emphasizes the urgency of this problem, which is due to constant changes in Modern Greek, which seeks to actively meet the challenges of modern society, therefore uses linguistic means to give names to new concepts or to outline new meanings of existing concepts.

The study of patterns, problems and processes of rapid and productive development and, as a consequence, the renewal of the language, Modern Greek in particular, identified in the need to systematize and generalize the basic principles of enriching the lexical structure of Modern Greek with tools which, by meeting the needs of communication participants, help to overcome possible barriers in language. The essence of neology, its types, which determine the main directions of influence on the Modern Greek system, the scope of neologisms, which depends on extralinguistic factors determined by the latest trends in society, determine further prospects for studying the Modern Greek system exactly in the lexical aspect.

Key words: neology, neologization, neologism, tendency, development, word formation of the Modern Greek language.

Мова, яка прагне активно відповідати викликам сучасності, вдається до лінгвістичних засобів, щоб надавати найменування новим поняттям або окреслювати нові значення вже існуючих понять, тобто до лексичних процесів, які дослідники визначають неологією. Феномен неології, який згадується ще з часів античності, є частиною загального явища мовних змін, зокрема на лексикологічному рівні мови, що підлягає впливу, який на неї здійснюють екстралінгвістичні фактори [1, с. 30]. Неологія займається описом та аналізом неологічних елементів, що вводяться в мову, і відповідно до механізмів утворення нових слів пропонує шляхи оновлення лексичного складу кожної мови. Іншими словами, неологія заповнює лексичні лакуни, існуючі в мові певний час, коли нові поняття та нові референтні об'єкти, що виникають із потреб та реалій суспільства, позбавлені семантичного маркування. Цим **проблемним питанням** присвячено дослідження вчених кінця ХХ – початку ХХІ ст. Отже, терміном неологія, відповідно, лінгвісти позначають процес, реалізацію лексичної формації, в той час як термін неологізм є результатом цього процесу, тобто продуктом, який утворюється завдяки цьому лексичному оновленню. Динамічні процеси лексичної номінації можуть породити нескінченну кількість неологізмів у мові, яку неможливо підрахувати в режимі реального часу навіть із використанням електронних інструментів. Треба підкреслити, що термін неологія, оскільки він походить від мовних змін, стосується всіх рівнів мовного аналізу, від фонології до синтаксису. Однак термін неологізм стосується виключно нових одиниць словникового складу, що виробляються носіями однієї мови і не пов'язаний з неологічними одиницями інших рівнів, наприклад, новою фонемою або новою синтаксичною конструкцією [6, с. 114–117].

Зазначеними особливостями неології як науки визначається **актуальність** даного дослідження, а саме: вивченням причин виникнення неологізмів (оказіоналізмів, неосемантизмів та ін.), принципів їхнього застосування та тенденції неологізації новогрецької мови.

Розуміння проблем, пов'язаних із застосуванням неологізмів (оказіоналізмів, неосемантизмів та ін.) на прикладі дослідження новогрецької мови потребує **вирішення наукових та практичних завдань:**

– стрімкий розвиток мови потребує постійної систематизації та оновлення інформації стосовно розвитку неологічного вчення, тенденцій та видів неології;

– усвідомлене чи несвідоме залучення носія мови до процесів номінації через осмислення засобів лексичного оновлення системи мови та утворення мовленнєвих конструкцій під час змін у мові, особливо на стику декількох мовних систем (в нашому випадку однією з яких обов'язково є новогрецька мова) сприяє суб'єктивним творчим процесам на різних рівнях мови, наприклад, появі інновацій, неосемантизмів, заснованих на існуючих елементах, але на інших рівнях з новими елементами. Динаміка оновлення лексичних систем будь-якої мови вважалась дослідниками одним із основних чинників розвитку мовної системи. Тому лінгвісти завжди приділяли особливу увагу вивченню цього питання, а саме О. Есперсен, Ф. Сосюр, В. Гак, О. Потебня, Н. Клименко, Є. Карпіловська та інші. Слід відзначити, що в кінці XX – початку XXI ст. інтерес до неологічних процесів зростає, адже наразі існує достатня кількість теорій та інструментів, які автоматизують локалізацію лексичних інновацій у корпусах текстів та класифікують неологізми за видом творення, сферою вживання та ін. Вирішенням цього аспекту проблеми опікуються грецькі дослідники А. Анастасіаді-Сімеоніді, М. Тріандафілідіс, А. Хрістофіду, З. Гаврілідіду, Х. Алексіадіду, Г. Бамбінїотіс, А. Накас, Д. Томбаїдіс, Д. Хіла-Маркопулу, Г. Ніколау та інші.

Отже, статтю присвячено вивченню актуальних питань неології новогрецької мови, причин виникнення та сфер вживання неологізмів, тенденцій розвитку неології, та їх впливу на процеси творення слів у новогрецькій мові, оцінюванню та формулюванню твердження стосовно оновлення лексичної системи новогрецької мови.

Новизна у вивченні цього проблемного питання полягає у тому, що у дослідженні зроблено спробу проаналізувати, систематизувати чинники, засоби, види неологізації новогрецької мови та оцінити сучасні тенденції неологічного вчення.

Грецькі лінгвісти, які вивчали явище неології, виділяють, кожний з власної дослідницької точки зору, різні типи неології, в результаті чого це явище залишається позбавленим систематичної категоризації. Тим не менш, варто зазначити, що основні відмінності в різних класифікаціях, які були запропоновані, полягають більше у назві кожного виду та порядку класифікації, не виявляючи при цьому суттєвих розбіжностей [5, с. 35–37].

Грецькими дослідниками дуже чіткою і стислою вважається та, що запропонована дослідницею А. Анастасіаді-Сімеоніді [1, с. 69–73], яка узагальнює основні типи неології таким чином: на першому рівні розділяють неологію на дві основні категорії: лінгвістичну та психологічну. Психологічна неологія вивчає неправильні мовні утворення, які були створені психічними розладами, зумовленими ураженням мозку, і виявляються в мовленні шизофреніків, невротиків або епілептиків. Саме психологія та нейролінгвістика досліджують такі види лексичної реалізації. До сфери дослідження лінгвістичної неології належать усі інші утворення, що не були створені перерахованими вище причинами. Тож, лінгвістична неологія поділяється на динамічну (продукуючу) та реалізовану неологію. Динамічна (продукуюча) неологія охоплює неологізми, які ще не з'явилися у словнику, але є можливими (потенційними) лексичними конструкціями, якщо вони створені за правилами формування мови, в якій мають з'явитися. Після того, як потенційна лексична одиниця з'явиться в мові, вона перейде до категорії власне неологізму (реалізована неологія, яка стосується вже існуючих неологізмів мови, що широко використовуються мовною спільнотою незалежно від кількості застосувань (оказіоналізми, авторські неологізми, неосемантизми та ін). Реалізована неологія поділяється на експліцитну та імпліцитну [1, с. 137].

Експліцитна неологія пов'язана з усіма тими неологізмами, які створені потребою називати нові поняття, нові явища та предмети, що є наслідком людської діяльності. До цієї категорії включені всі технічні неологізми, які стосуються спеціальної (термінологічної) лексики.

Імпліцитна неологія включає широкий спектр загальних словникових неологізмів, що поділяється на естетичну, ігрову та кодовану неологію [1, с. 43–44]. Естетичний неологізм пов'язаний з тим, що відповідає поетичній функції мови, і стосується лексичних утворень у контексті літературних творів. Літературні (авторські) неологізми, як їх називають, застосовуються письменниками за допомоги особливої техніки використання, щоб висловити оригінальним способом поняття або ідеї, не обов'язково нові, але незвичні, які б викликали інтерес читача [1, с. 45]. Ці лексичні утворення походять від літературних тропів, насамперед метафори, які слугують специфічним виразним цілям, а тому їх присутність у мові зазвичай ефемерна. Ігрова неологія, прояви якої зустрічаються головним чином у мовленні дітей та молоді загалом, складається з неологізмів, не завжди всім зрозумілих, які в основному призначені для розваг [1, с. 47]. Ігрові неологізми часто зустрічаються в літературних творах, в яких дитячі письменники, прагнучи досягти успіху, створюють кумедні та незвичайні лексичні утворення імен героїв, предметів, локацій тощо. Нарешті, кодована неологія охоплює неологізми, які створюються в контексті кодованого (або прихованого) спілкування між членами соціальної чи професійної групи та впливають із потреб творця зробити ці лексичні новоутворення незрозумілими для неосвічених осіб певної мовної спільноти [1, с. 48]. Цей тип лексики відрізняється яскраво вираженою усною формою (використання елементів розмовного стилю мови), тоді як члени кожної групи диференціюються за соціальними критеріями (стать, вік, професія, освіта тощо). Деякі типові приклади мови з проявами кодованої неології – це мова грабіжників, наркоманів, гомосексуалістів, злочинців тощо, а також людей спеціальних професій, таких як будівельників, кравців, військових тощо. Щодо останніх трьох типів неології (естетичної(поетичної), ігрової та кодованої), варто зазначити, що саме тому, що неологізми, які відносяться до цих видів, безпосередньо пов'язані з особистістю їх творця, а також і з конкретними цілями, які вони повинні досягнути, описується багатьма вченими в міжнародній літературі як okazіоналізми, щоб протиставити їх загальноновживаним неологізмам, народженим розвитком науки та техніки, суспільства в цілому [1, с. 45–50]. Безперечно, спонтанний характер вищевказаних неологізмів зазвичай призводить до того, що вони мають обмежену тривалість існування. Однак, ніхто не може точно передбачити їхню долю, оскільки їхня подальша еволюція буде залежати від використання носіями мови, і, якщо застосування неологізмів буде колективним (масовим), існування неологізму буде довготривалим, що надасть йому підстави стати лексикографічно зафіксованим.

Таким чином, окрім найпоширенішого терміна неологізм, в дослідженнях грецьких лінгвістів знаходимо такі терміни, як 'неопластичне слово' (М. Тріандафілідіс), 'щойно придуманий термін' (К. Валеондіс, Е. Мандзарі), 'щойно придумане слово' (Г. Кацуца, А. Накас) [8, с. 182–185] та ін. В тлумачних словниках грецької мови можна відзначити таке загальне трактування неологізму – це нове слово або вираз, яке нещодавно було створене за допомогою вже існуючих елементів мови або шляхом запозичення з іншої мови, яке проходить стадії утворення, продукування, фактичної передачі іноземного слова до складу мови, яка його потребує, та його адаптацією до мови-господаря (наприклад, *ποδοβόλεϊ, γιογκιλάντες*,

θανατοπραξία, διαστημοδρόμο, νευροαναγέννηση, ομόλογα-σκουπίδια, πολυχρήστης, πράσινη θέρμανση, θεραπευτική αγκαλιά, επισυνάπτω та ін.) [3].

Звичайно, запозичення нерозривно пов'язане з явищем зміни мови, що особливо очевидно в лексичній, і є важливим джерелом нових слів для запозиченої мови. Процес запозичення відбувається в тих випадках, коли мові не вистачає слова або сенсу, який він потребує, тому вона запозичує в іншій мові те, чого їй бракує. Запозичення з'являються з метою задоволення потреби спілкування мовців, адже сьогодні немає жодної живої мови, яка б не мала у своєму словнику велику кількість запозичень. Безсумнівно, найпоширенішою мовою сьогодні в міжнародному спілкуванні є англійська. Незважаючи на те, що статус *lingua franca* більше 2000 років мали грецька та латинська мови, особливо в галузі культури, торгівлі та науки, сьогодні цю позицію посідає англійська мова. Саме вона пропонує найбагатший обсяг нової термінології, особливо в галузі техніки, науки, економіки, спорту та мистецтв, що робить її найціннішою мовою-донором великої кількості слів для багатьох мов, включаючи, звичайно, й грецьку. Її домінуюче положення пов'язане не з якоюсь лінгвістичною чи популярною перевагою, а економічною та політичною, головним чином, гегемонією США та англосаксонського світу загалом. Отже, сьогодні запозичення можуть надходити головним чином з англійської мови до всіх інших мов світу, але ж вона сама не перестає запозичувати лексичний матеріал з інших мов (наприклад, навіть сьогодні вона продовжує вдатися до запозичення слів або морфологічних елементів з давньогрецької та латинської мов для формування наукових термінів) [7, с. 88–93]. Крім англійської, турецька, італійська та французька також збагачували сучасну грецьку мову багатьма іноземними запозиченнями. Турецький та італійський вплив на грецьку мову природний через близькість народів та їх співіснування в Греції під час тривалої окупації. Що стосується французької та англійської мов, вплив, який вони здійснюють на грецьку мову, є причиною того духовного та культурного рівня, який вони несуть. Ось чому мода, мистецтво та технології рясніють зовнішніми запозиченнями (*widget, smartTV, brasieur, blochbuster* та ін.) Але неологізми пов'язані не лише із екстралінгвістичним світом повсякденного життя, але й з науковою діяльністю та науковою спільнотою. Так, окрім неологізмів загальної мови, великий відсоток нових слів є у спеціальних словниках наук, які через безперервну науково-технічну еволюцію, з новими відкриттями та винаходами, є одним з головних джерел неологізмів. Це так звані технічні або термінологічні новоутворення, які формуються вченими спеціальних сфер науки для ефективного спілкування один з одним, тож й вдаються до побудови нових термінів, оскільки найчастіше загальна мова не має відповідної (технічної) лексики для тлумачення нових понять. Отже, технічні (термінологічні) неологізми відокремлюються від неологізмів загального шару лексики завдяки їх особливим характеристикам [6, с. 92–94].

Дослідники [1, с. 27] запропонували розмежування неологізмів на дві категорії: 1) 'неологізм' (*neologism*) використовується для позначення будь-якого нового лексичного елемента, тоді як 2) 'неонім' (*neonym*) – нова лексична одиниця у межах спеціальної лексики, для позначення відповідного явища – терміни неологія та неонімія відповідно. Відмінності, які спостерігаються у двох мовних системах комунікації, загальній та специфічній, визначають неоднорідність та різноманітність нових слів з точки зору їх утворення, мети, яку вони виконують, та процесу їх перекладу. Отже, дослідники розрізняють неологізми загального вокабуляру та спеціального з відповідними характеристиками. Відмінність двох типів неологізмів очевидна, і їх можна легко класифікувати як за формою, так і за значенням, яке вони несуть. Однак варто відзначити погляди Е. Ефтіміу та М. Кацогіанну [7, с. 65, 78] на категорію неонімів, що коли інноваційні термінологічні елементи вперше входять до спеціальної (термінологічної) мови через наукові тексти, під час процесу адаптації велика кількість лексичних інновацій із певних сфер появи та вживання (освіта, адміністрування, журналістика, реклама) потрапляє у щоденне спілкування, внаслідок чого ті неологізми, яким вдається 'закріпитися' в мові, також пов'язані з мовною діяльністю, відмінною від науково-технічної галузі знань. Їх повний зв'язок із загальною лексикою означатиме їх остаточну інтеграцію до загальної мови. Цей рух неологізмів від спеціальної до загальної мови обумовлений, зна думку А. Анастасіаді-Сімеоніди, явищем популяризації науки, що сьогодні все частіше спостерігається і що сприяє, серед іншого, збагаченню загальної лексики [1, с. 60]. Семантичний зміст цих технічно-термінологічних неологізмів, як зазначає дослідниця [1, с. 61–62], або залишається таким же, як, наприклад, з точки зору термінології автомобіля, кіно чи спорту (наприклад: *novár, γκάζι, γκολ, set* та ін.), або змінюється, набуваючи нового значення, зазвичай метафоричного (наприклад: *προσγειόνομαι με το αεροπλάνο / προσγειόνομαι στην πραγματικότητα*) [2].

Незалежно від мовного середовища, в якому вони виникли, всі нові слова проходять через різні мовні та соціальні етапи до їх остаточної інтеграції в мовну систему, що здійснюється, згідно з твердженням А. Анастасіаді-Сімеоніди [1, с. 57, 74], шляхом їх переходу від індивідуального до колективного вживання.

Суттєвою ознакою сприйняття мовцями, закріплення в мові та поширення неологізмів є їх використання, яке визначається соціальними, психологічними, політичними, економічними та культурними чинниками, а також подальше проходження неологізмів через тенденції закріплення та лексикографічної фіксації, вивчаючи їх функціональність на практичному рівні, а з іншого боку пропонуючи нові формації з урахуванням правил словникового утворення сучасної грецької системи. Таким чином, сфери вживання неологізмів новогрецької мови: науково-технічна газуль, політичний дискурс та пов'язана з ним журналістика, рекламна індустрія. Для спостереження лексичних інновацій у лексикографічних джерелах грецької мови А. Хрістофіду [9, с. 462, 470] пропонує наступні словники: Великий грецький словник (1997) Тегопулоса і Фітракіса, Словник новітньої грецької мови (2012) Бамбінїотиса, Словник загальної сучасної грецької (1998) фонду Тріандафілідиса. Останніми роками до цих словників було додано Словник користувача сучасної грецької мови (Бюлетень) Афінівської академії, який офіційно становить найбільший друкований лексичний скарб новогрецької мови. Насправді, як зазначається у передмові останнього словника [3, с. 11–15], зафіксовано велику кількість неологізмів, близько 5000, які до цього часу були відсутні в інших сучасних словниках, багато з яких є інтернаціоналізмами у формі перекладу, тоді як вперше великий відсоток наукових термінів викладено поряд із загальною лексикою. Наприклад, деякі неологізми, з якими ми стикалися в нашому тексті і які вже включені до лексикону словника Афінівської академії, це: *ái-φον, τoύit, γκουγκλάρω, οινoυρισμός, εκoνoδιάσκειη* та ін.

Типологія неологізмів ґрунтується на судженнях, запропонованих А. Анастасіаді-Сімеоніди та К. Валеондис, Е. Ман-дзарі, але вона адаптована відповідно до неологічного матеріалу нашої статті [1, с. 77–87]. Погоджуємось з думкою, що

неологічне творення відбувається двома способами: внутрішньо, з лексичними механізмами, пропонуваними самою мовою, і зовнішньо, із інтеграцією слів чи понять з інших мов. У внутрішньому процесі ми зробили висновок про двовимірне утворення нової лексеми [1, с. 76–78]: а) із застосуванням різних морфосинтаксичних механізмів мовної системи, б) із використанням існуючих мов формування. У першому випадку мова йде про нові слова, які раніше не існували в мові і були побудовані за допомогою наступних механізмів: 1) деривація: утворення нових слів шляхом додавання одного або декількох суфіксів (афіксів) до кореня чи слова (*δεξι-άκτιας*); 2) осново- та словоскладання (*ισλαμ-ο-φοβικός, εβδομάδα μόδας, οίνο-θεραπεία*); 3) творення аббревіатур, усічених форм (*Input Output System – το Βασικό Σύστημα Εισόδου- Εξόδου της μητρικής – το ΒΣΕΕ*) [3]. У другому випадку творення неологізмів може відбуватися конверсія (*κινητό (επιθ.) – κινητό (ουσ.)*), метафора (*επισυνάπτω, συνομιλία*), ретронімія (*περιβαλλοντικός φόρος, κωματική ενέργεια*) [3].

Основні висновки:

Досліджуючи питання мовного розвитку та оновлення на лексичному рівні, ми дійшли таких висновків стосовно тенденцій неологізації новогрецької мови.

1. Під час оновлення лексичного складу новогрецької мови відбувається перегляд та переосмислення окремих існуючих вже понять та явищ.

2. Термінологізація / детермінологізація лексичних інновацій та міжтермінологічна міграція лексем новогрецької мови.

3. Творення лексичних одиниць новогрецької мови усіма можливими засобами (калькування, афіксація, слово- та осново- складання, творення аббревіатур, усічених форм, вживання адаптованих/неадаптованих запозичень, та інтернаціоналізмів, метафоричне перенесення значення та ін.).

За своєю природою неологія – це поле дослідження, яке характеризується постійним оновленням та збагаченням, оскільки воно взяло на себе зобов'язання контролювати мову відповідно до її еволюціонування. У Греції цей простір стосовно інших мов, таких як, наприклад, англійська чи французька, не отримав необхідної уваги та не має систематичного вивчення, що видно з відсутності у грецькій літературі спеціалізованих книг. Ще більш не повним є насправді поєднане вивчення неологізму з перекладознавством, оскільки міжкультурний діалог передбачає сприйняття неологізму однієї мовної системи мовцями іншої мовної системи, що визначає **подальші перспективи дослідження** саме системи грецької мови у лексикологічному та перекладознавчому аспектах.

Література:

1. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. Η νεολογία στην κοινή νεοελληνική. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, 1986. 362 σ.
2. Δελτίο επιστημονικής ορολογίας και νεολογισμών: Διπλό τεύχος 9-10 / Επμ. Α. Χριστοφίδου. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2009. 476 σ.
3. Δελτίο επιστημονικής ορολογίας και νεολογισμών: Τεύχος 11 / Επμ. Α. Χριστοφίδου. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2012. 290 σ.
4. Κατσούδα Γ., Κρητικού Π. Οπτικοί συμφурμοί. Δελτίο επιστημονικής ορολογίας και νεολογισμών: Διπλό τεύχος 9–10. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2009. Σ. 439–458.
5. Κατσούδα Γ., Νακάς Θ. Όψεις της νεολογίας: σύμφурση και επανευμολόγηση. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2013. 318 σ.
6. Ξυδόπουλος Γιώργος Ι. Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού. Λεξικολογία. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008. 380 σ.
7. Τομπάϊδης Δ. Λεξιλογικά της Νέας Ελληνικής. Αθήνα: Εκδόσεις Επικαιρότητα, 1998. 241 σ.
8. Χείλα-Μαρκοπούλου Δ. Γλωσσική δημιουργία και γλωσσική μεταβολή. Δελτίο επιστημονικής ορολογίας και νεολογισμών: Διπλό τεύχος 12. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2013. Σ. 173–197.
9. Χριστοφίδου Α. Δίκτυο-. Μια γλωσσολογική πρόταση. Δελτίο επιστημονικής ορολογίας και νεολογισμών: Διπλό τεύχος 9–10. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών, 2009. Σ. 461–476.